

Variáció az északi oláh cigány főnévi rendszerében

Baló András Márton

MTA Nyelvtudományi Intézet
OTKA K 111961, NKFI K 125596
kutatásvezető: Kálmán László
az adatgyűjtésben közreműködött: Rosenberg Mátyás

2018 január 18.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
NYELVTUDOMÁNYI INTÉZET

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROJEKT

Vázlat

- 1 Bevezetés
- 2 Gyenge pont és séma
- 3 Az első eset
- 4 A második eset
- 5 Összefoglalás

Vázlat

- 1 Bevezetés
- 2 Gyenge pont és séma
- 3 Az első eset
- 4 A második eset
- 5 Összefoglalás

Elmélet

Elmélet

- két variációs jelenség az északi oláh cigány főnévi alaktanában

Elmélet

- két variációs jelenség az északi oláh cigány főnévi alaktanában
- analógiás keret

Elmélet

- két variációs jelenség az északi oláh cigány főnévi alaktanában
- analógiás keret
- felszíni alakok és azok kapcsolata

Elmélet

- két variációs jelenség az északi oláh cigány főnévi alaktanában
- analógiás keret
- felszíni alakok és azok kapcsolata
- reprezentációs sémák (Booij nyomán)

Elmélet

- két variációs jelenség az északi oláh cigány főnévi alaktanában
- analógiás keret
- felszíni alakok és azok kapcsolata
- reprezentációs sémák (Booij nyomán)
- a gyenge pont fogalma

Adatok

Bevezetés

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában
 - ▶ legalább 500000 beszélő Amerikában

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában
 - ▶ legalább 500000 beszélő Amerikában
 - ▶ két- vagy többnyelvűség

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában
 - ▶ legalább 500000 beszélő Amerikában
 - ▶ két- vagy többnyelvűség
 - ▶ anyanyelvi kompetencia szintje

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában
 - ▶ legalább 500000 beszélő Amerikában
 - ▶ két- vagy többnyelvűség
 - ▶ anyanyelvi kompetencia szintje
 - ▶ használat korlátozottsága

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában
 - ▶ legalább 500000 beszélő Amerikában
 - ▶ két- vagy többnyelvűség
 - ▶ anyanyelvi kompetencia szintje
 - ▶ használat korlátozottsága
- dialektusok

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában
 - ▶ legalább 500000 beszélő Amerikában
 - ▶ két- vagy többnyelvűség
 - ▶ anyanyelvi kompetencia szintje
 - ▶ használat korlátozottsága
- dialektusok
 - ▶ Miklosich nyomán, főként kontaktusjelenségekre alapozva

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában
 - ▶ legalább 500000 beszélő Amerikában
 - ▶ két- vagy többnyelvűség
 - ▶ anyanyelvi kompetencia szintje
 - ▶ használat korlátozottsága
- dialektusok
 - ▶ Miklosich nyomán, főként kontaktusjelenségekre alapozva
 - ▶ oláh cigány: északi (Románia, Magyarország, Moldova, Szerbia), déli (Balkán)

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában
 - ▶ legalább 500000 beszélő Amerikában
 - ▶ két- vagy többnyelvűség
 - ▶ anyanyelvi kompetencia szintje
 - ▶ használat korlátozottsága
- dialektusok
 - ▶ Miklosich nyomán, főként kontaktusjelenségekre alapozva
 - ▶ oláh cigány: északi (Románia, Magyarország, Moldova, Szerbia), déli (Balkán)
- korpuszok

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában
 - ▶ legalább 500000 beszélő Amerikában
 - ▶ két- vagy többnyelvűség
 - ▶ anyanyelvi kompetencia szintje
 - ▶ használat korlátozottsága
- dialektusok
 - ▶ Miklosich nyomán, főként kontaktusjelenségekre alapozva
 - ▶ oláh cigány: északi (Románia, Magyarország, Moldova, Szerbia), déli (Balkán)
- korpuszok
 - ▶ kontaktusjelenségek: finn cigány, orosz cigány, trákiai cigány-török-görög

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában
 - ▶ legalább 500000 beszélő Amerikában
 - ▶ két- vagy többnyelvűség
 - ▶ anyanyelvi kompetencia szintje
 - ▶ használat korlátozottsága
- dialektusok
 - ▶ Miklosich nyomán, főként kontaktusjelenségekre alapozva
 - ▶ oláh cigány: északi (Románia, Magyarország, Moldova, Szerbia), déli (Balkán)
- korpuszok
 - ▶ kontaktusjelenségek: finn cigány, orosz cigány, trákiai cigány-török-görög
 - ▶ valódi, korszerű élőnyelvi adatok mennyisége csekély

Adatok

- cigány: az egyetlen indo-árja nyelv Indián kívül
 - ▶ legközelebbi rokon nyelvek: gudzsaráti (Gandhi), rádzsasztáni (hunok, szkíták)
 - ▶ 4-12 millió Európában
 - ▶ legalább 500000 beszélő Amerikában
 - ▶ két- vagy többnyelvűség
 - ▶ anyanyelvi kompetencia szintje
 - ▶ használat korlátozottsága
- dialektusok
 - ▶ Miklosich nyomán, főként kontaktusjelenségekre alapozva
 - ▶ oláh cigány: északi (Románia, Magyarország, Moldova, Szerbia), déli (Balkán)
- korpuszok
 - ▶ kontaktusjelenségek: finn cigány, orosz cigány, trákiai cigány-török-görög
 - ▶ valódi, korszerű élőnyelvi adatok mennyisége csekély
 - ▶ kis korpuszok jelentősége

Bevezetés

Adatok

Adatok

- gyűjtés

Adatok

- gyűjtés
 - ▶ alaktani kérdőív

Adatok

- gyűjtés
 - ▶ alaktani kérdőív
 - ▶ terepmunka Magyarországon

Adatok

- gyűjtés
 - ▶ alaktani kérdőív
 - ▶ terepmunka Magyarországon
 - ▶ 30 interjú

Adatok

- gyűjtés
 - ▶ alaktani kérdőív
 - ▶ terepmunka Magyarországon
 - ▶ 30 interjú
 - ▶ Pest, Komárom-Esztergom, Baranya, Heves, Tolna, Fejér, Somogy

Adatok

- gyűjtés
 - ▶ alaktani kérdőív
 - ▶ terepmunka Magyarországon
 - ▶ 30 interjú
 - ▶ Pest, Komárom-Esztergom, Baranya, Heves, Tolna, Fejér, Somogy
- változatok

Adatok

- gyűjtés
 - ▶ alaktani kérdőív
 - ▶ terepmunka Magyarországon
 - ▶ 30 interjú
 - ▶ Pest, Komárom-Esztergom, Baranya, Heves, Tolna, Fejér, Somogy
- változatok
 - ▶ lovári, másári, drizári

Adatok

- gyűjtés
 - ▶ alaktani kérdőív
 - ▶ terepmunka Magyarországon
 - ▶ 30 interjú
 - ▶ Pest, Komárom-Esztergom, Baranya, Heves, Tolna, Fejér, Somogy
- változatok
 - ▶ lovári, másári, drizári
 - ▶ oláh cigány: északi (Románia, Magyarország, Moldova, Szerbia), déli (Balkán)

Adatok

- gyűjtés
 - ▶ alaktani kérdőív
 - ▶ terepmunka Magyarországon
 - ▶ 30 interjú
 - ▶ Pest, Komárom-Esztergom, Baranya, Heves, Tolna, Fejér, Somogy
- változatok
 - ▶ lovári, másári, drizári
 - ▶ oláh cigány: északi (Románia, Magyarország, Moldova, Szerbia), déli (Balkán)
 - ▶ törzsek és nyelvváltozatok? (Erdős 1959)

Adatok

- gyűjtés
 - ▶ alaktani kérdőív
 - ▶ terepmunka Magyarországon
 - ▶ 30 interjú
 - ▶ Pest, Komárom-Esztergom, Baranya, Heves, Tolna, Fejér, Somogy
- változatok
 - ▶ lovári, másári, drizári
 - ▶ oláh cigány: északi (Románia, Magyarország, Moldova, Szerbia), déli (Balkán)
 - ▶ törzsek és nyelvváltozatok? (Erdős 1959)
 - ▶ egy nyelvváltozatnak tekinthető (vö. Boretzky 2003)

Vázlat

- 1 Bevezetés
- 2 Gyenge pont és séma
- 3 Az első eset
- 4 A második eset
- 5 Összefoglalás

Gyenge pont és séma

Sémák és konstrukciók

Gyenge pont és séma

Sémák és konstrukciók

- konstrukció: forma és jelentés

Gyenge pont és séma

Sémák és konstrukciók

- konstrukció: forma és jelentés
- séma: fonológiai, szintaktikai, szemantikai információ

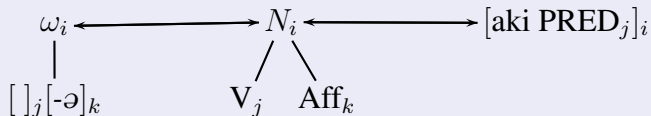
Gyenge pont és séma

Sémák és konstrukciók

- konstrukció: forma és jelentés
- séma: fonológiai, szintaktikai, szemantikai információ
- angol deverbális *-er* (Booij 2010)

Sémák és konstrukciók

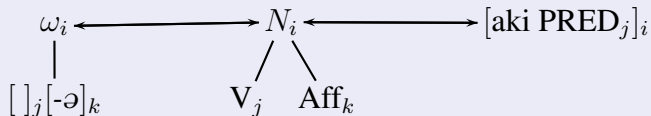
- konstrukció: forma és jelentés
- séma: fonológiai, szintaktikai, szemantikai információ
- angol deverbális *-er* (Booij 2010)

Gyenge pont és séma

Sémák és konstrukciók

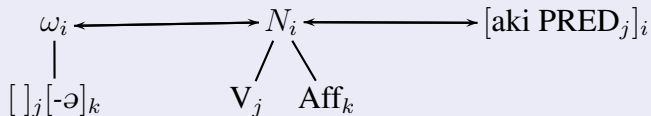
- konstrukció: forma és jelentés
- séma: fonológiai, szintaktikai, szemantikai információ
- angol deverbális *-er* (Booij 2010)

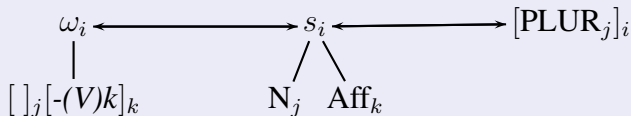
- a magyar többesszám

Sémák és konstrukciók

- konstrukció: forma és jelentés
- séma: fonológiai, szintaktikai, szemantikai információ
- angol deverbális *-er* (Booij 2010)

- a magyar többesszám

Gyenge pont és séma

Séma továbbfejlesztése

Gyenge pont és séma

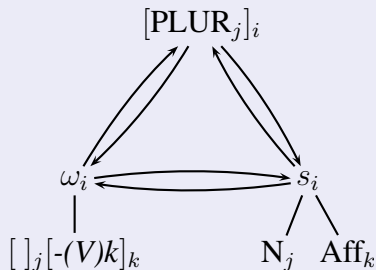
Séma továbbfejlesztése

- az összes információ típus kölcsönösen kapcsolódik

Gyenge pont és séma

Séma továbbfejlesztése

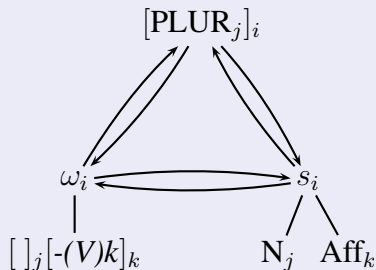
- az összes információ típus kölcsönösen kapcsolódik

Gyenge pont és séma

Séma továbbfejlesztése

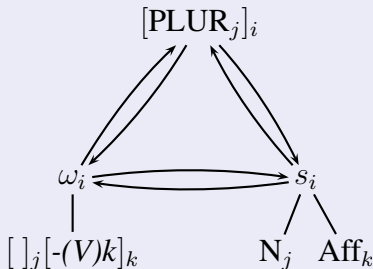
- az összes információ típus kölcsönösen kapcsolódik

Gyenge pont és séma

Séma továbbfejlesztése

- az összes információ típus kölcsönösen kapcsolódik

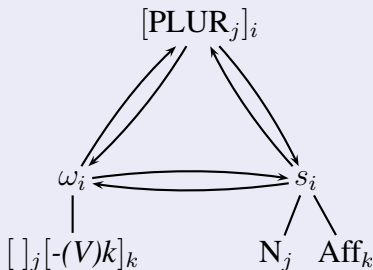

- körkörös szerkezet, ahol minden mindennel összefügg, oda-vissza

Gyenge pont és séma

Séma továbbfejlesztése

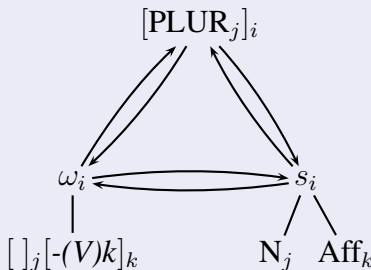
- az összes információ típus kölcsönösen kapcsolódik

- körkörös szerkezet, ahol minden mindennel összefügg, oda-vissza
 - ▶ Jackendoff 2012: *jaj*

Séma továbbfejlesztése

- az összes információ típus kölcsönösen kapcsolódik

- körkörös szerkezet, ahol minden mindennel összefügg, oda-vissza
 - ▶ Jackendoff 2012: *jaj*
 - ▶ a cigányban látható variáció is a fonológiai és a szemantikai komponensek közötti kapcsolat mentén található, miközben a szintaktikai komponens érintetlen marad

Gyenge pont és séma

Séma meggyengülése

Gyenge pont és séma

Séma meggyengülése

- valamelyik megfeleltetésben zavar támad
- például egy új fonológiai forma jelenik meg, *-k* helyett *-l*: *ajtók* helyett *ajtól*

Séma meggyengülése

- valamelyik megfeleltetésben zavar támad
- például egy új fonológiai forma jelenik meg, *-k* helyett *-l*: *ajtók* helyett *ajtól*
- ez variációt válthat ki (dialektuson belüli mikrovariáció, vö. Sjef, Cornips & van der Kleij 2007)

Gyenge pont és séma

Séma meggyengülése

- valamelyik megfeleltetésben zavar támad
- például egy új fonológiai forma jelenik meg, *-k* helyett *-l*: *ajtók* helyett *ajtól*
- ez variációt válthat ki (dialektuson belüli mikrovariáció, vö. Sjef, Cornips & van der Kleij 2007)
- a gyenge pont az alakokban reprezentálható olyan sémával, amelynél legalább egy megfeleltetés nem kölcsönösen egyértelmű (vö. instabil pont, Rebrus & Törkenczy 2011)

Gyenge pont és séma

Példa: helyhatározó

Gyenge pont és séma

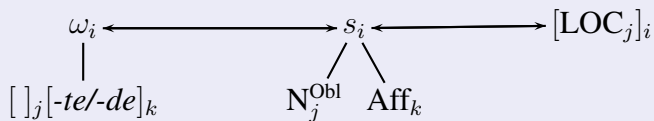
Példa: helyhatározó

- egyszerű séma

Gyenge pont és séma

Példa: helyhatározó

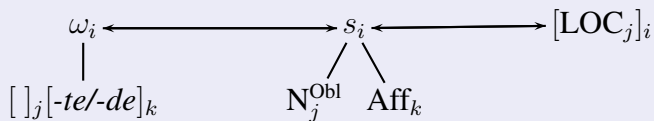
- egyszerű séma

Gyenge pont és séma

Példa: helyhatározó

- egyszerű séma

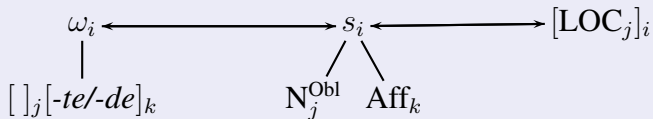

- körkörös séma

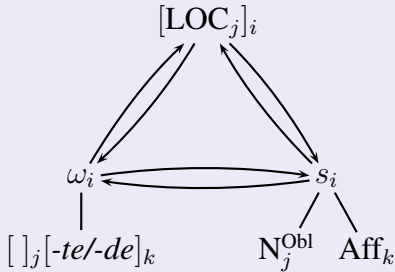
Gyenge pont és séma

Példa: helyhatározó

- egyszerű séma

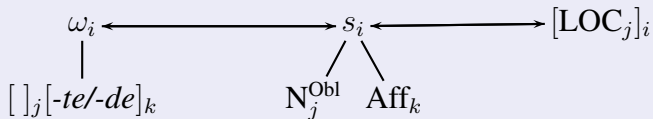
- körkörös séma

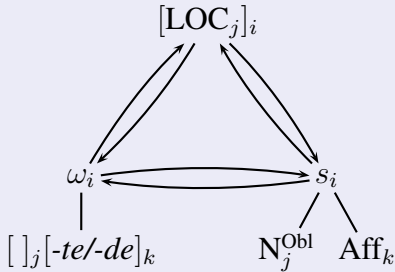
Gyenge pont és séma

Példa: helyhatározó

- egyszerű séma

- körkörös séma

- például: *e khereste 'a házban'*

Gyenge pont és séma

Példa: helyhatározó

Gyenge pont és séma

Példa: helyhatározó

- zavar: másik forma jelenik meg, prepozícióval kifejezve

Gyenge pont és séma

Példa: helyhatározó

- zavar: másik forma jelenik meg, prepozícióval kifejezve
- más fonológiai forma és szintaktikai pozíció: *andó kher* 'a házban', a helyhatározói funkció nem felel meg kizárólagosan egyik alaknak sem

Gyenge pont és séma

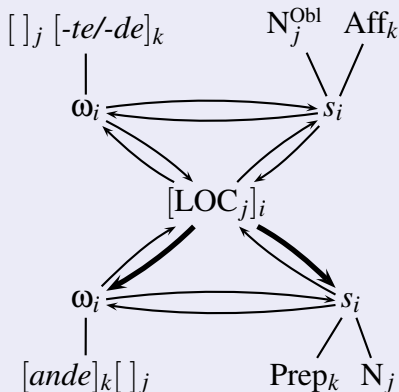
Példa: helyhatározó

- zavar: másik forma jelenik meg, prepozícióval kifejezve
- más fonológiai forma és szintaktikai pozíció: *andó kher* 'a házban', a helyhatározói funkció nem felel meg kizárólagosan egyik alaknak sem
- kombinált séma, rajta a variáció, vastag nyíl: domináns irány

Gyenge pont és séma

Példa: helyhatározó

- zavar: másik forma jelenik meg, prepozícióval kifejezve
- más fonológiai forma és szintaktikai pozíció: *andó kher* 'a házban', a helyhatározói funkció nem felel meg kizárólagosan egyik alaknak sem
- kombinált séma, rajta a variáció, vastag nyíl: domináns irány

Gyenge pont és séma

Angol múlt idő

Gyenge pont és séma

Angol múlt idő

- erős a kapcsolat a "múlt idő" szemantikai funkció és a "szabályos" jelölési mód között

Gyenge pont és séma

Angol múlt idő

- erős a kapcsolat a " múlt idő" szemantikai funkció és a " szabályos" jelölési mód között
- van számos más, változó gyakoriságú, kisebb vagy nagyobb csoportokat alkotó " rendhagyó" ige

Gyenge pont és séma

Angol múlt idő

- erős a kapcsolat a "múlt idő" szemantikai funkció és a "szabályos" jelölési mód között
- van számos más, változó gyakoriságú, kisebb vagy nagyobb csoportokat alkotó "rendhagyó" ige
 - ▶ ablaut: sing-sang

Gyenge pont és séma

Angol múlt idő

- erős a kapcsolat a " múlt idő" szemantikai funkció és a " szabályos" jelölési mód között
- van számos más, változó gyakoriságú, kisebb vagy nagyobb csoportokat alkotó " rendhagyó" ige
 - ▶ ablaut: sing-sang
 - ▶ magánhangzó-rövidülés: say-said

Angol múlt idő

- erős a kapcsolat a " múlt idő" szemantikai funkció és a " szabályos" jelölési mód között
- van számos más, változó gyakoriságú, kisebb vagy nagyobb csoportokat alkotó " rendhagyó" ige
 - ▶ ablaut: sing-sang
 - ▶ magánhangzó-rövidülés: say-said
 - ▶ fordított umlaut: think-thought

Angol múlt idő

- erős a kapcsolat a " múlt idő" szemantikai funkció és a " szabályos" jelölési mód között
- van számos más, változó gyakoriságú, kisebb vagy nagyobb csoportokat alkotó " rendhagyó" ige
 - ▶ ablaut: sing-sang
 - ▶ magánhangzó-rövidülés: say-said
 - ▶ fordított umlaut: think-thought
- sok séma egyazon szemantika komponenssel a középpontban

Gyenge pont és séma

Angol múlt idő

- erős a kapcsolat a " múlt idő" szemantikai funkció és a " szabályos" jelölési mód között
- van számos más, változó gyakoriságú, kisebb vagy nagyobb csoportokat alkotó " rendhagyó" ige
 - ▶ ablaut: sing-sang
 - ▶ magánhangzó-rövidülés: say-said
 - ▶ fordított umlaut: think-thought
- sok séma egyazon szemantika komponenssel a középpontban
- a megfeleltetések nem egyértelműek és gyenge pontot takarnak

Gyenge pont és séma

Angol múlt idő

- erős a kapcsolat a " múlt idő" szemantikai funkció és a " szabályos" jelölési mód között
- van számos más, változó gyakoriságú, kisebb vagy nagyobb csoportokat alkotó " rendhagyó" ige
 - ▶ ablaut: sing-sang
 - ▶ magánhangzó-rövidülés: say-said
 - ▶ fordított umlaut: think-thought
- sok séma egyazon szemantika komponenssel a középpontban
- a megfeleltetések nem egyértelműek és gyenge pontot takarnak
- variáció léphet fel, bár nem feltétlenül fog

Angol múlt idő

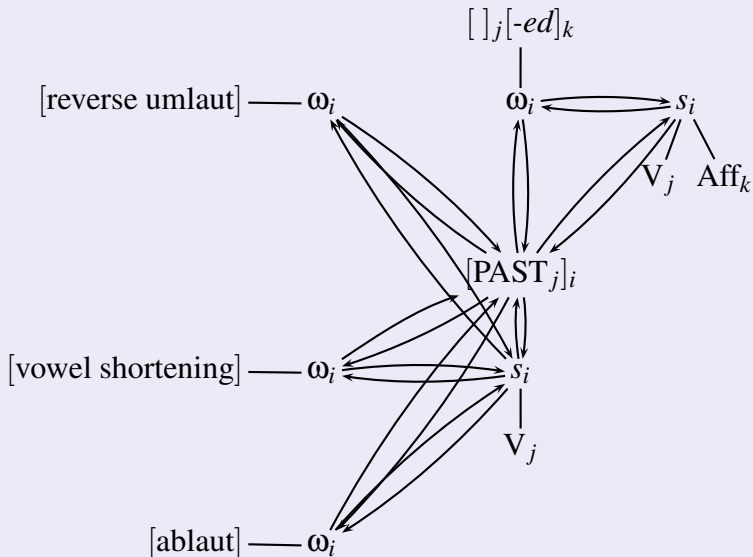
- erős a kapcsolat a " múlt idő" szemantikai funkció és a " szabályos" jelölési mód között
- van számos más, változó gyakoriságú, kisebb vagy nagyobb csoportokat alkotó " rendhagyó" ige
 - ▶ ablaut: sing-sang
 - ▶ magánhangzó-rövidülés: say-said
 - ▶ fordított umlaut: think-thought
- sok séma egyazon szemantika komponenssel a középpontban
- a megfeleltetések nem egyértelműek és gyenge pontot takarnak
- variáció léphet fel, bár nem feltétlenül fog
- ha fellép: léteznek versengő minták, vagy más minták, amelyek hatással vannak az ingadozó alakokra

Gyenge pont és séma

Angol múlt idő

Gyenge pont és séma

Angol múlt idő

Vázlat

- 1 Bevezetés
- 2 Gyenge pont és séma
- 3 Az első eset**
- 4 A második eset
- 5 Összefoglalás

Az első eset

Hímnemű függő tő

Az első eset

Hímnemű függő tő

- versengő minták: *-es-/-en-* and *-os-/-on-*

Az első eset

Hímnemű függő tő

- versengő minták: *-es-/-en-* and *-os-/-on-*

masculine	<i>bakró</i> 'bárány'		<i>sókro</i> 'após'	
	singular	plural	singular	plural
N	bakró	bakré	sókro	sokrurá
A	bakrés	bakrén	sokros	sokrón
D	bakréske	bakrénge	sokroske	sokrónge
L	bakréste	bakrénde	sokróste	sokrónde
Abl	bakréstar	bakréndar	sokróstar	sokróndar
I	bakrésa	bakrénca	sokrósa	sokrónca
G	bakrésk-	bakréng-	sokrósk-	sokróng-
V	bákra	bakrále	sókra	sokrále

Az első eset

Hímnemű függő tő

Az első eset

Hímnemű függő tő

- a variáció két lehetséges oka

Az első eset

Hímnemű függő tő

- a variáció két lehetséges oka
 - ▶ a hangsúly helye

Az első eset

Hímnemű függő tő

- a variáció két lehetséges oka
 - ▶ a hangsúly helye
 - ▶ a szótagok száma

Az első eset

Hímnemű függő tő

- a variáció két lehetséges oka
 - ▶ a hangsúly helye
 - ▶ a szótagok száma

Az első eset

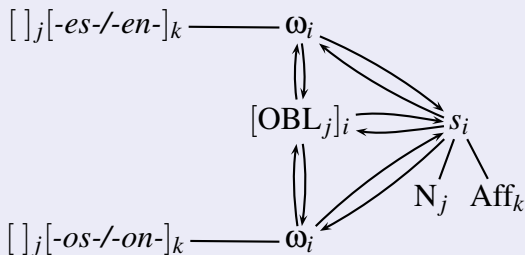
Hímnemű függő tő

- a variáció két lehetséges oka
 - ▶ a hangsúly helye
 - ▶ a szótagok száma
- a kombinált séma

Az első eset

Hímnemű függő tő

- a variáció két lehetséges oka
 - ▶ a hangsúly helye
 - ▶ a szótagok száma
- a kombinált séma

Az első eset

Adathalászat: *-es-/-en-*

Az első eset

Adathalászat: *-es-/-en-*

- 28 főnév

Az első eset

Adathalászat: *-es-/-en-*

- 28 főnév
 - ▶ egy szótagos pl.: *berš* 'év' → *beršés-*, *than* 'hely' → *thanés-*, *kraj* 'király' → *krajés-*

Az első eset

Adathalászat: -es-/-en-

- 28 főnév
 - ▶ egy szótagos pl.: *berš* 'év' → *beršés-*, *than* 'hely' → *thanés-*, *kraj* 'király' → *krajés-*
 - ▶ két szótagos pl.: *bijáv* 'esküvő' → *bijavés-*, *kotór* 'rongy' → *kotorés-*, *kurkó* 'hét' → *kurkés-*

Az első eset

Adathalászat: -es-/-en-

- 28 főnév
 - ▶ egy szótagos pl.: *berš* 'év' → *beršés-*, *than* 'hely' → *thanés-*, *kraj* 'király' → *krajés-*
 - ▶ két szótagos pl.: *bijáv* 'esküvő' → *bijavés-*, *kotór* 'rongy' → *kotorés-*, *kurkó* 'hét' → *kurkés-*
 - ▶ három szótagos pl.: *gēzeši* 'vonat' → *gēzešés-*, *kōduši* 'koldus' → *kōdušés-*, *pohāri* 'pohár' → *pohāren-*

Az első eset

Adathalászat: -es-/-en-

- 28 főnév
 - ▶ egy szótagos pl.: *berš* 'év' → *beršés-*, *than* 'hely' → *thanés-*, *kraj* 'király' → *krajés-*
 - ▶ két szótagos pl.: *bijáv* 'esküvő' → *bijavés-*, *kotór* 'rongy' → *kotorés-*, *kurkó* 'hét' → *kurkés-*
 - ▶ három szótagos pl.: *gēzeši* 'vonat' → *gēzešés-*, *kōduši* 'koldus' → *kōdušés-*, *pohāri* 'pohár' → *pohāren-*

Az első eset

Adathalászat: *-es-/-en-*

- 28 főnév
 - ▶ egy szótagos pl.: *berš* 'év' → *beršés-*, *than* 'hely' → *thanés-*, *kraj* 'király' → *krajés-*
 - ▶ két szótagos pl.: *bijáv* 'esküvő' → *bijavés-*, *kotór* 'rongy' → *kotorés-*, *kurkó* 'hét' → *kurkés-*
 - ▶ három szótagos pl.: *gēzeši* 'vonat' → *gēzešés-*, *kōđuši* 'koldus' → *kōđušés-*, *pohāri* 'pohár' → *pohārén-*

Adathalászat: *-os-/-on-*

Az első eset

Adathalászat: -es-/-en-

- 28 főnév
 - ▶ egy szótagos pl.: *berš* 'év' → *beršés-*, *than* 'hely' → *thanés-*, *kraj* 'király' → *krajés-*
 - ▶ két szótagos pl.: *bijáv* 'esküvő' → *bijavés-*, *kotór* 'rongy' → *kotorés-*, *kurkó* 'hét' → *kurkés-*
 - ▶ három szótagos pl.: *gēzeši* 'vonat' → *gēzešés-*, *kōduši* 'koldus' → *kōdušés-*, *pohāri* 'pohár' → *pohārén-*

Adathalászat: -os-/-on-

- 23 főnév

Az első eset

Adathalászat: -es-/-en-

- 28 főnév
 - ▶ egy szótagos pl.: *berš* 'év' → *beršés-*, *than* 'hely' → *thanés-*, *kraj* 'király' → *krajés-*
 - ▶ két szótagos pl.: *bijáv* 'esküvő' → *bijavés-*, *kotór* 'rongy' → *kotorés-*, *kurkó* 'hét' → *kurkés-*
 - ▶ három szótagos pl.: *gēzeši* 'vonat' → *gēzešés-*, *kōđuši* 'koldus' → *kōđušés-*, *pohāri* 'pohár' → *pohārén-*

Adathalászat: -os-/-on-

- 23 főnév
 - ▶ két szótagos pl.: *búso* 'busz' → *busós-*, *nīpo* 'rokonok' → *nīpós-*, *pújo* 'csirke' → *pujón-*

Az első eset

Adathalászat: -es-/-en-

- 28 főnév
 - ▶ egy szótagos pl.: *berš* 'év' → *beršés-*, *than* 'hely' → *thanés-*, *kraj* 'király' → *krajés-*
 - ▶ két szótagos pl.: *bijáv* 'esküvő' → *bijavés-*, *kotór* 'rongy' → *kotorés-*, *kurkó* 'hét' → *kurkés-*
 - ▶ három szótagos pl.: *gēzeši* 'vonat' → *gēzešés-*, *kōduši* 'koldus' → *kōdušés-*, *pohāri* 'pohár' → *pohārén-*

Adathalászat: -os-/-on-

- 23 főnév
 - ▶ két szótagos pl.: *búso* 'busz' → *busós-*, *nīpo* 'rokonok' → *nīpós-*, *pújo* 'csirke' → *pujón-*
 - ▶ három szótagos pl.: *čalādo* 'család' → *čalādós-*, *xāmásko* 'étel' → *xāmaskós-*, *somsīdo/sómsīdo* 'szomszéd' → *somsīdós-*

Az első eset

Adathalászat: -es-/-en-

- 28 főnév
 - ▶ egy szótagos pl.: *berš* 'év' → *beršés-*, *than* 'hely' → *thanés-*, *kraj* 'király' → *krajés-*
 - ▶ két szótagos pl.: *bijáv* 'esküvő' → *bijavés-*, *kotór* 'rongy' → *kotorés-*, *kurkó* 'hét' → *kurkés-*
 - ▶ három szótagos pl.: *gēzeši* 'vonat' → *gēzešés-*, *kōduši* 'koldus' → *kōdušés-*, *pohāri* 'pohár' → *pohārén-*

Adathalászat: -os-/-on-

- 23 főnév
 - ▶ két szótagos pl.: *búso* 'busz' → *busós-*, *nīpo* 'rokonok' → *nīpós-*, *pújo* 'csirke' → *pujón-*
 - ▶ három szótagos pl.: *čalādo* 'család' → *čalādós-*, *xāmásko* 'étel' → *xāmaskós-*, *somsīdo/sómsīdo* 'szomszéd' → *somsīdós-*
 - ▶ négy szótagos pl.: *ternimāta* 'fiatalság' → *ternimātós-*, *sāmītōgēpo* 'számítógép' → *sāmītōgēpós-*

Az első eset

Adathalászat: -es-/-en-

- 28 főnév
 - ▶ egy szótagos pl.: *berš* 'év' → *beršés-*, *than* 'hely' → *thanés-*, *kraj* 'király' → *krajés-*
 - ▶ két szótagos pl.: *bijáv* 'esküvő' → *bijavés-*, *kotór* 'rongy' → *kotorés-*, *kurkó* 'hét' → *kurkés-*
 - ▶ három szótagos pl.: *gēzeši* 'vonat' → *gēzešés-*, *kōduši* 'koldus' → *kōdušés-*, *pohāri* 'pohár' → *pohārén-*

Adathalászat: -os-/-on-

- 23 főnév
 - ▶ két szótagos pl.: *búso* 'busz' → *busós-*, *nīpo* 'rokonok' → *nīpós-*, *pújo* 'csirke' → *pujón-*
 - ▶ három szótagos pl.: *čalādo* 'család' → *čalādós-*, *xāmásko* 'étel' → *xāmaskós-*, *somsīdo/sómsīdo* 'szomszéd' → *somsīdós-*
 - ▶ négy szótagos pl.: *ternimāta* 'fiatalság' → *ternimātós-*, *sāmītōgēpo* 'számítógép' → *sāmītōgēpós-*

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos
 - ▶ *sókro* 'após' → *sokrén-/sokrón-*

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos
 - ▶ *sókro* 'após' → *sokrén-/sokrón-*
- három szótagos

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos
 - ▶ *sókro* 'após' → *sokrén-/sokrón-*
- három szótagos
 - ▶ *bašadó* '(mobil)telefon' → *bašadés/bašadós-*

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos
 - ▶ *sókro* 'após' → *sokrén-/sokrón-*
- három szótagos
 - ▶ *bašadó* '(mobil)telefon' → *bašadés/bašadós-*
 - ▶ *čókano* 'kalapács' → *čókanés-/čókanós-*

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos
 - ▶ *sókro* 'após' → *sokrén-/sokrón-*
- három szótagos
 - ▶ *bašadó* '(mobil)telefon' → *bašadés/bašadós-*
 - ▶ *čókano* 'kalapács' → *čókanés-/čókanós-*
 - ▶ *dúhano* 'dohány' → *duhanés-/duhanós-*

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos
 - ▶ *sókro* 'após' → *sokrén-/sokrón-*
- három szótagos
 - ▶ *bašadó* '(mobil)telefon' → *bašadés/bašadós-*
 - ▶ *čókano* 'kalapács' → *čókanés-/čókanós-*
 - ▶ *dúhano* 'dohány' → *duhanés-/duhanós-*
 - ▶ *kirāji* 'király' → *kirājén-/kirājón-*

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos
 - ▶ *sókro* 'após' → *sokrén-/sokrón-*
- három szótagos
 - ▶ *bašadó* '(mobil)telefon' → *bašadés/bašadós-*
 - ▶ *čókano* 'kalapács' → *čókanés-/čókanós-*
 - ▶ *dúhano* 'dohány' → *duhanés-/duhanós-*
 - ▶ *kirāji* 'király' → *kirājén-/kirājón-*
 - ▶ *mobilo* 'mobiltelefon' → *mobilés-/mobilós-*

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos
 - ▶ *sókro* 'após' → *sokrén-/sokrón-*
- három szótagos
 - ▶ *bašadó* '(mobil)telefon' → *bašadés/bašadós-*
 - ▶ *čókano* 'kalapács' → *čókanés-/čókanós-*
 - ▶ *dúhano* 'dohány' → *duhanés-/duhanós-*
 - ▶ *kirāji* 'király' → *kirājén-/kirājón-*
 - ▶ *mobiló* 'mobiltelefon' → *mobilés-/mobilós-*
 - ▶ *pokrőco* 'pokróc' → *pokrōcés-/pokrōcós-*

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos
 - ▶ *sókro* 'após' → *sokrén-/sokrón-*
- három szótagos
 - ▶ *bašadó* '(mobil)telefon' → *bašadés/bašadós-*
 - ▶ *čókano* 'kalapács' → *čókanés-/čókanós-*
 - ▶ *dúhano* 'dohány' → *duhanés-/duhanós-*
 - ▶ *kirāji* 'király' → *kirājén-/kirājón-*
 - ▶ *mobiló* 'mobiltelefon' → *mobilés-/mobilós-*
 - ▶ *pokrőco* 'pokróc' → *pokrōcés-/pokrōcós-*
- négy szótagos

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos
 - ▶ *sókro* 'após' → *sokrén-/sokrón-*
- három szótagos
 - ▶ *bašadó* '(mobil)telefon' → *bašadés/bašadós-*
 - ▶ *čókano* 'kalapács' → *čókanés-/čókanós-*
 - ▶ *dúhano* 'dohány' → *duhanés-/duhanós-*
 - ▶ *kirāji* 'király' → *kirājén-/kirājón-*
 - ▶ *mobiló* 'mobiltelefon' → *mobilés-/mobilós-*
 - ▶ *pokrőco* 'pokróc' → *pokrōcés-/pokrōcós-*
- négy szótagos
 - ▶ *kirčimāri* 'kocsmáros' → *kirčimārés-/kirčimārós-*

Az első eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 15%) variációt mutató tő

- két szótagos
 - ▶ *sókro* 'após' → *sokrén-/sokrón-*
- három szótagos
 - ▶ *bašadó* '(mobil)telefon' → *bašadés/bašadós-*
 - ▶ *čókano* 'kalapács' → *čókanés-/čókanós-*
 - ▶ *dúhano* 'dohány' → *duhanés-/duhanós-*
 - ▶ *kirāji* 'király' → *kirājén-/kirājón-*
 - ▶ *mobiló* 'mobiltelefon' → *mobilés-/mobilós-*
 - ▶ *pokrōco* 'pokróc' → *pokrōcés-/pokrōcós-*
- négy szótagos
 - ▶ *kirčimāri* 'kocsmáros' → *kirčimārés-/kirčimārós-*
 - ▶ *teléfoni/teléfono* 'telefon' → *telefonés-/telefonós-*

Az első eset

Variációt mutató hímnemű főnevek

Az első eset

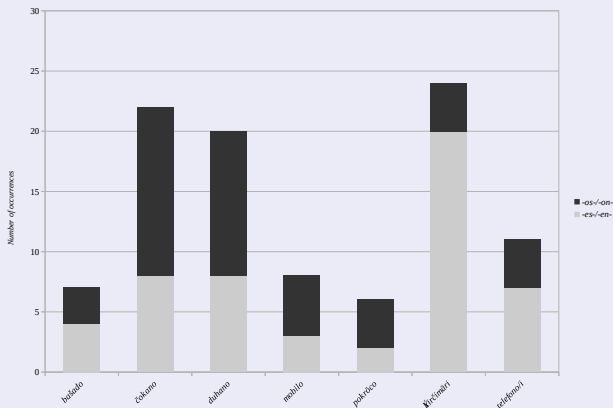
Variációt mutató hímnemű főnevek

- bár az /o/ végű tövek között nagyobb a variáció, /i/ végű tövek is megjelennek

Az első eset

Variációt mutató hímnemű főnevek

- bár az /o/ végű tövek között nagyobb a variáció, /i/ végű tövek is megjelennek

Az első eset

Lehetséges okok

Az első eset

Lehetséges okok

- a hangsúly helye

Az első eset

Lehetséges okok

- a hangsúly helye
 - ▶ két szótagú szavak esetén egyértelmű: véghangsúly esetén *-es-/-en-*, szó eleji hangsúly esetén *-os-/-on-*

Az első eset

Lehetséges okok

- a hangsúly helye
 - ▶ két szótagú szavak esetén egyértelmű: véghangsúly esetén *-es-/-en-*, szó eleji hangsúly esetén *-os-/-on-*
 - ▶ három szótagú szavak esetén a hangsúly bárhova kerülhet

Az első eset

Lehetséges okok

- a hangsúly helye
 - ▶ két szótagú szavak esetén egyértelmű: véghangsúly esetén *-es-/-en-*, szó eleji hangsúly esetén *-os-/-on-*
 - ▶ három szótagú szavak esetén a hangsúly bárhova kerülhet
 - ▶ a hangsúly már nem tudja egyértelműen megjósolni a függő alakot, pl. *padlővo* 'padló' ~ *padlővés-*, *rablővo* 'rabló' ~ *rablővós-* (Vekardi 1985)

Lehetséges okok

- a hangsúly helye
 - ▶ két szótagú szavak esetén egyértelmű: véghangsúly esetén *-es-/-en-*, szó eleji hangsúly esetén *-os-/-on-*
 - ▶ három szótagú szavak esetén a hangsúly bárhova kerülhet
 - ▶ a hangsúly már nem tudja egyértelműen megjósolni a függő alakot, pl. *padlővo* 'padló' ~ *padlővés-*, *rablővo* 'rabló' ~ *rablővós-* (Vekerdi 1985)
 - ▶ ráadásul a hangsúly egy fő esetén is kerülhet máshova: *kóčiši/kočiši* 'kocsis' (Vekerdi 1985)

Lehetséges okok

- a hangsúly helye
 - ▶ két szótagú szavak esetén egyértelmű: véghangsúly esetén *-es-/-en-*, szó eleji hangsúly esetén *-os-/-on-*
 - ▶ három szótagú szavak esetén a hangsúly bárhova kerülhet
 - ▶ a hangsúly már nem tudja egyértelműen megjósolni a függő alakot, pl. *padlővo* 'padló' ~ *padlővés-*, *rablővo* 'rabló' ~ *rablővös-* (Vekerdi 1985)
 - ▶ ráadásul a hangsúly egy tő esetén is kerülhet máshova: *kóčiši/kočiši* 'kocsis' (Vekerdi 1985)
 - ▶ a bizonytalan hangsúly bizonytalanságot okoz a függő tövek alakjánál is

Az első eset

Lehetséges okok

Az első eset

Lehetséges okok

- a szótagok száma

Az első eset

Lehetséges okok

- a szótagok száma
 - ▶ egy szótagú főnevek mindig mássalhangzóra végződnek és a függő tő mindig *-es/-en-*, pl. *drom* 'út' ~ *dromés-*

Az első eset

Lehetséges okok

- a szótagok száma
 - ▶ egy szótagú főnevek mindig mássalhangzóra végződnek és a függő tő mindig *-es-/-en-*, pl. *drom* 'út' ~ *dromés-*
 - ▶ két szótagú szavak esetén, ha mássalhangzóra végződnek, a függő tő *-es-/-en-*, pl. *rašáj* 'pap' ~ *rašajés-*, viszont az /o/ végűek esetén már mindkét mintázat megfigyelhető

Lehetséges okok

- a szótagok száma
 - ▶ egy szótagú főnevek mindig mássalhangzóra végződnek és a függő tő mindig *-es-/-en-*, pl. *drom* 'út' ~ *dromés-*
 - ▶ két szótagú szavak esetén, ha mássalhangzóra végződnek, a függő tő *-es-/-en-*, pl. *rašáj* 'pap' ~ *rašajés-*, viszont az /o/ végűek esetén már mindkét mintázat megfigyelhető
 - ▶ három szótagnál már variáció kerül a rendszerbe

Az első eset

Lehetséges okok

- a szótagok száma
 - ▶ egy szótagú főnevek mindig mássalhangzóra végződnek és a függő tő mindig *-es-/-en-*, pl. *drom* 'út' ~ *dromés-*
 - ▶ két szótagú szavak esetén, ha mássalhangzóra végződnek, a függő tő *-es-/-en-*, pl. *rašáj* 'pap' ~ *rašajés-*, viszont az /o/ végűek esetén már mindkét mintázat megfigyelhető
 - ▶ három szótagnál már variáció kerül a rendszerbe
 - ▶ ha az utolsó magánhangzó /i/, többnyire az *-es-/-en-* alakok fognak megjelenni, de az /o/ már nem tudja egyértelműen megjósolni a függő alakot (két szótagú főneveknél sem, de ott a hangsúly segít)

Az első eset

Lehetséges okok

- a szótagok száma
 - ▶ egy szótagú főnevek mindig mássalhangzóra végződnek és a függő tő mindig *-es-/-en-*, pl. *drom* 'út' ~ *dromés-*
 - ▶ két szótagú szavak esetén, ha mássalhangzóra végződnek, a függő tő *-es-/-en-*, pl. *rašáj* 'pap' ~ *rašajés-*, viszont az /o/ végűek esetén már mindkét mintázat megfigyelhető
 - ▶ három szótagnál már variáció kerül a rendszerbe
 - ▶ ha az utolsó magánhangzó /i/, többnyire az *-es-/-en-* alakok fognak megjelenni, de az /o/ már nem tudja egyértelműen megjósolni a függő alakot (két szótagú főneveknél sem, de ott a hangsúly segít)
 - ▶ a szótagszám növekedésének hatására bizonytalanság lép fel a függő tövek alakjánál

Vázlat

- 1 Bevezetés
- 2 Gyenge pont és séma
- 3 Az első eset
- 4 A második eset**
- 5 Összefoglalás

A második eset

Nőnemű többesszámú függő tő

A második eset

Nőnemű többesszámú függő tő

- versengő minták: *-en-* and *-an-*

A második eset

Nőnemű többesszámú függő tő

- versengő minták: *-en-* and *-an-*

feminine	<i>rǎca</i> 'kacsa'		<i>māčǐ</i> 'légy'	
	singular	plural	singular	plural
N	<i>rǎca</i>	<i>rācǐ</i>	<i>māčǐ</i>	<i>māčǎ</i>
A	<i>rācǎ</i>	<i>rācén</i>	<i>māčǎ</i>	<i>māčán</i>
D	<i>rācáke</i>	<i>rācénge</i>	<i>māčáke</i>	<i>māčánge</i>
L	<i>rācáte</i>	<i>rācénde</i>	<i>māčáte</i>	<i>māčánde</i>
Abl	<i>rācátar</i>	<i>rācendar</i>	<i>māčátar</i>	<i>māčáandar</i>
I	<i>rācása</i>	<i>rācénca</i>	<i>māčása</i>	<i>māčánca</i>
G	<i>rācák-</i>	<i>rācéng-</i>	<i>māčák-</i>	<i>māčáng-</i>
V	<i>rǎca</i>	<i>rācále</i>	<i>māča</i>	<i>māčále</i>

A második eset

A nőnemű többeszámú függő tő

A második eset

A nőnemű többeszámú függő tő

- a variáció két lehetséges oka

A második eset

A nőnemű többesszámú függő tő

- a variáció két lehetséges oka
 - ▶ a hímnemű többesszámú függő *-en-*

A második eset

A nőnemű többesszámú függő tő

- a variáció két lehetséges oka
 - ▶ a hímnemű többesszámú függő *-en-*
 - ▶ a nőnem többesszámú végződése

A második eset

A nőnemű többesszámú függő tő

- a variáció két lehetséges oka
 - ▶ a hímnemű többesszámú függő *-en-*
 - ▶ a nőnem többesszámú végződése

A második eset

A nőnemű többesszámú függő tő

- a variáció két lehetséges oka
 - ▶ a hímnemű többesszámú függő *-en-*
 - ▶ a nőnem többesszámú végződése
- a kombinált séma

A második eset

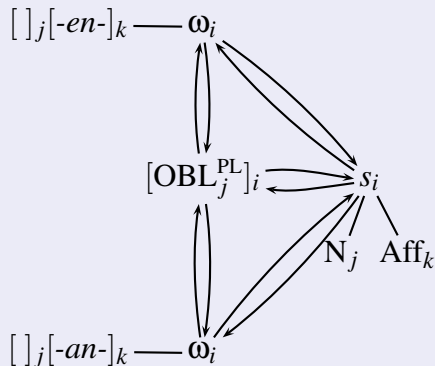
A nőnemű többesszámú függő tő

- a variáció két lehetséges oka
 - ▶ a hímnemű többesszámú függő *-en-*
 - ▶ a nőnemű többesszámú végződése
- a kombinált séma

A második eset

A nőnemű többesszámú függő tő

- a variáció két lehetséges oka
 - ▶ a hímnemű többesszámú függő *-en-*
 - ▶ a nőnem többesszámú végződése
- a kombinált séma

A második eset

Adathalászat: *-en-*

A második eset

Adathalászat: *-en-*

- hét főnév

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév
 - ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév
 - ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
 - ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincári* 'szúnyog' → *cincārén-*

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincári* 'szúnyog' → *cincārén-*
- ▶ *krangí* 'ág' → *krangén-*

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincári* 'szúnyog' → *cincārén-*
- ▶ *krangí* 'ág' → *krangén-*
- ▶ *kúrva* 'kurva' → *kurvén-*

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincári* 'szúnyog' → *cincārén-*
- ▶ *krangí* 'ág' → *krangén-*
- ▶ *kúrva* 'kurva' → *kurvén-*
- ▶ *mesají* 'asztal' → *mesajén-*

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincári* 'szúnyog' → *cincārén-*
- ▶ *krangí* 'ág' → *krangén-*
- ▶ *kúrva* 'kurva' → *kurvén-*
- ▶ *mesají* 'asztal' → *mesajén-*
- ▶ *ráca* 'kacsa' → *rācén-*

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincãri* 'szúnyog' → *cincārén-*
- ▶ *krangí* 'ág' → *krangén-*
- ▶ *kúrva* 'kurva' → *kurvén-*
- ▶ *mesají* 'asztal' → *mesajén-*
- ▶ *rãca* 'kacsa' → *rãcén-*

Adathalászat: -an-

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincári* 'szúnyog' → *cincārén-*
- ▶ *krangí* 'ág' → *krangén-*
- ▶ *kúrva* 'kurva' → *kurvén-*
- ▶ *mesají* 'asztal' → *mesajén-*
- ▶ *ráca* 'kacsa' → *rācén-*

Adathalászat: -an-

- négy főnév

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincári* 'szúnyog' → *cincārén-*
- ▶ *krangí* 'ág' → *krangén-*
- ▶ *kúrva* 'kurva' → *kurvén-*
- ▶ *mesají* 'asztal' → *mesajén-*
- ▶ *ráca* 'kacsa' → *rācén-*

Adathalászat: -an-

- négy főnév

- ▶ *xajíng* 'kút' → *xajjínán-*

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincári* 'szúnyog' → *cincārén-*
- ▶ *krangí* 'ág' → *krangén-*
- ▶ *kúrva* 'kurva' → *kurvén-*
- ▶ *mesají* 'asztal' → *mesajén-*
- ▶ *ráca* 'kacsa' → *rácén-*

Adathalászat: -an-

- négy főnév

- ▶ *xajíng* 'kút' → *xajingán-*
- ▶ *khajní* 'tyúk' → *khajníán-*

A második eset

Adathalászat: -en-

- hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincári* 'szúnyog' → *cincārén-*
- ▶ *krangí* 'ág' → *krangén-*
- ▶ *kúrva* 'kurva' → *kurvén-*
- ▶ *mesají* 'asztal' → *mesajén-*
- ▶ *rāca* 'kacsa' → *rācén-*

Adathalászat: -an-

- négy főnév

- ▶ *xajíng* 'kút' → *xajingán-*
- ▶ *khajní* 'tyúk' → *khajnán-*
- ▶ *pírí* 'edény' → *pírán-*

A második eset

Adathalászat: -en-

• hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincári* 'szúnyog' → *cincārén-*
- ▶ *krangí* 'ág' → *krangén-*
- ▶ *kúrva* 'kurva' → *kurvén-*
- ▶ *mesají* 'asztal' → *mesajén-*
- ▶ *ráca* 'kacsa' → *rácén-*

Adathalászat: -an-

• négy főnév

- ▶ *xajíng* 'kút' → *xajingán-*
- ▶ *khajní* 'tyúk' → *khajnán-*
- ▶ *pírí* 'edény' → *pírán-*
- ▶ *māčí* 'légy' → *māčán-*

A második eset

Adathalászat: -en-

• hét főnév

- ▶ *angrustí* 'gyűrű' → *angrustén-*
- ▶ *armajá* 'átok' → *armajén-*
- ▶ *cincári* 'szúnyog' → *cincārén-*
- ▶ *krangí* 'ág' → *krangén-*
- ▶ *kúrva* 'kurva' → *kurvén-*
- ▶ *mesají* 'asztal' → *mesajén-*
- ▶ *ráca* 'kacsa' → *rácén-*

Adathalászat: -an-

• négy főnév

- ▶ *xajíng* 'kút' → *xajingán-*
- ▶ *khajní* 'tyúk' → *khajnán-*
- ▶ *pírí* 'edény' → *pírán-*
- ▶ *māčí* 'légy' → *māčán-*

A második eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 45%) variációt mutató tő

A második eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 45%) variációt mutató tő

- *katt* 'olló' → *katt^én-*/*katt^án-*

A második eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 45%) variációt mutató tő

- *katt* 'olló' → *katt^én-*/*katt^éán-*
- *māj* 'rét' → *mājén-*/*bāján-*

A második eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 45%) variációt mutató tő

- *katt* 'olló' → *katt^jén-*/*katt^ján-*
- *māj* 'rét' → *mājén-*/*bāján-*
- *papín* 'liba' → *papin^jén-*/*papin^ján-*

A második eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 45%) variációt mutató tő

- *katt* 'olló' → *katt^jén-/katt^ján-*
- *māj* 'rét' → *mājén-/bāján-*
- *papín* 'liba' → *papin^jén-/papin^ján-*
- *patri(n)* 'levél' → *patrén-/patrán-*

A második eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 45%) variációt mutató tő

- *katt* 'olló' → *katt'én-*/*katt'án-*
- *māj* 'rét' → *mājén-*/*bāján-*
- *papín* 'liba' → *papin'én-*/*papin'án-*
- *patri(n)* 'levél' → *patrén-*/*patrán-*
- *šūrí* 'kés' → *šūrén-*/*šūrán-*

A második eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 45%) variációt mutató tő

- *katt* 'olló' → *katt'én-*/*katt'án-*
- *māj* 'rét' → *mājén-*/*bāján-*
- *papín* 'liba' → *papin'én-*/*papin'án-*
- *patri(n)* 'levél' → *patrén-*/*patrán-*
- *šūrí* 'kés' → *šūrén-*/*šūrán-*
- *t'īrī* 'hangya' → *t'īrén-*/*t'īrán-*

A második eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 45%) variációt mutató tő

- *katt* 'olló' → *katt^én-*/*katt^éán-*
- *māj* 'rét' → *mājén-*/*bāján-*
- *papín* 'liba' → *papin^én-*/*papin^éán-*
- *patri(n)* 'levél' → *patrén-*/*patrán-*
- *šūrí* 'kés' → *šūrén-*/*šūrán-*
- *t^íírí* 'hangya' → *t^íírén-*/*t^íírán-*
- *bāj* 'ruhaujj' → *bājén-*/*bāján-*

A második eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 45%) variációt mutató tő

- *katt* 'olló' → *katt^én-*/*katt^éán-*
- *māj* 'rét' → *mājén-*/*bāján-*
- *papín* 'liba' → *papin^én-*/*papin^éán-*
- *patri(n)* 'levél' → *patrén-*/*patrán-*
- *šūrí* 'kés' → *šūrén-*/*šūrán-*
- *t^íírí* 'hangya' → *t^íírén-*/*t^íírán-*
- *bāj* 'ruhaujj' → *bājén-*/*bāján-*
- *bār* 'kert' → *bājén-*/*bārán-*

A második eset

Adathalászat: kilenc darab (kb. 45%) variációt mutató tő

- *katt* 'olló' → *katt'én-/katt'án-*
- *māj* 'rét' → *mājén-/bāján-*
- *papín* 'liba' → *papin'én-/papin'án-*
- *patri(n)* 'levél' → *patrén-/patrán-*
- *šūrí* 'kés' → *šūrén-/šūrán-*
- *t'īrī* 'hangya' → *t'īrén-/t'īrán-*
- *bāj* 'ruhaujj' → *bājén-/bāján-*
- *bār* 'kert' → *bājén-/bārán-*
- *bórotva* 'borotva' → *borotvén-/bortován-*

A második eset

Variációt mutató nőnemű főnevek

A második eset

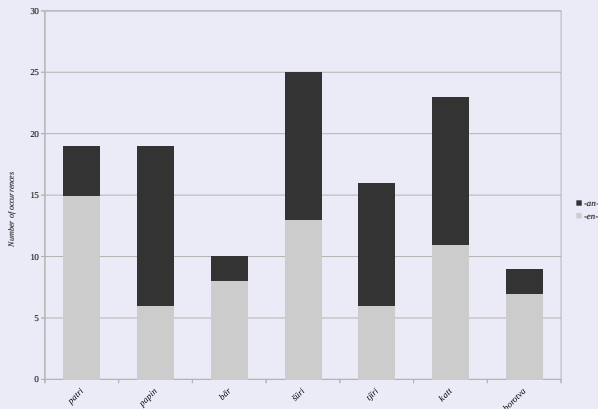
Variációt mutató nőnemű főnevek

- a főnévi és igei toldalékokban egyaránt gyakori /e/ és /a/ jelennek meg

A második eset

Variációt mutató nőnemű főnevek

- a főnévi és igei toldalékokban egyaránt gyakori /e/ és /a/ jelennek meg

A második eset

Lehetséges okok

A második eset

Lehetséges okok

- A hímnemű többesszámú függő tő

A második eset

Lehetséges okok

- A hímnemű többes számú függő tő
 - ▶ *-en*: neutralizáció

A második eset

Lehetséges okok

- A hímnemű többesszámú függő tő
 - ▶ *-en*: neutralizáció
 - ▶ *-an*: nekem közötti különbözőség és nemen belüli egységesség (vö. egyes számú *-a-*

A második eset

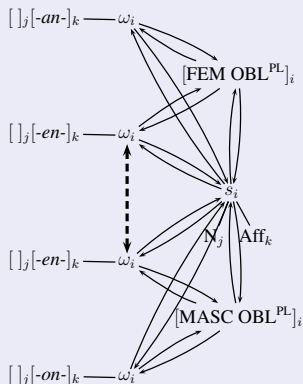
Lehetséges okok

- A hímnemű többesszámú függő tő
 - ▶ *-en*: neutralizáció
 - ▶ *-an*: nekem közötti különbözőség és nemen belüli egységesség (vö. egyes számú *-a-*

A második eset

Lehetséges okok

- A hímnemű többes számú függő tő
 - ▶ *-en*: neutralizáció
 - ▶ *-an*: nekem közötti különbözőség és nemen belüli egységesség (vö. egyes számú *-a*-

A második eset

Lehetséges okok

A második eset

Lehetséges okok

- A hímnemű többesszámú függő tő

A második eset

Lehetséges okok

- A hímnemű többesszámú függő tő
 - ▶ az *-en-* dominál a nőnemben
 - ▶ sőt az *-en-* mindkét nemben dominál

A második eset

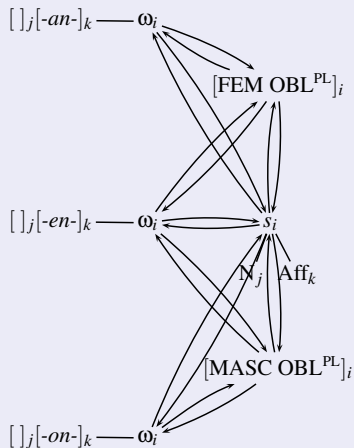
Lehetséges okok

- A hímnemű többesszámú függő tő
 - ▶ az *-en-* dominál a nőnemben
 - ▶ sőt az *-en-* mindkét nemben dominál

A második eset

Lehetséges okok

- A hímnemű többeszámú függő tő
 - ▶ az *-en-* dominál a nőnemben
 - ▶ sőt az *-en-* mindkét nemben dominál

A második eset

Lehetséges okok

A második eset

Lehetséges okok

- A nőnemű többszámú végződések

A második eset

Lehetséges okok

- A nőnemű többesszámú végződések
 - ▶ jó lenne, ha a tövégi magánhangzó meg tudná jósolni a függő tő magánhangzóját, de az egyes számról ez nem mondható el
 - ▶ a többesszám már jobban alakul

A második eset

Lehetséges okok

- A nőnemű többesszámú végződésék
 - ▶ jó lenne, ha a tövégi magánhangzó meg tudná jósolni a függő tő magánhangzóját, de az egyes számról ez nem mondható el
 - ▶ a többesszám már jobban alakul
 - ▶ *pī́rí* 'edény': egyes szám alany eset *pī́rí* → többesszám alany eset *pī́rá*
→ többesszám függő eset *pī́rán-*

A második eset

Lehetséges okok

- A nőnemű többesszámú végződéses
 - ▶ jó lenne, ha a tővégi magánhangzó meg tudná jósolni a függő tő magánhangzóját, de az egyes számról ez nem mondható el
 - ▶ a többesszám már jobban alakul
 - ▶ *pī́rí* 'edény': egyes szám alany eset *pī́rí* → többesszám alany eset *pī́rá* → többesszám függő eset *pī́rán-*
 - ▶ *kúrva* 'kurva': egyes szám alany eset *kúrva* → többesszám alany eset *kurví* → többes szám függő eset *kurvén-*

A második eset

Lehetséges okok

A második eset

Lehetséges okok

- A nőnemű többesszámú végződés

A második eset

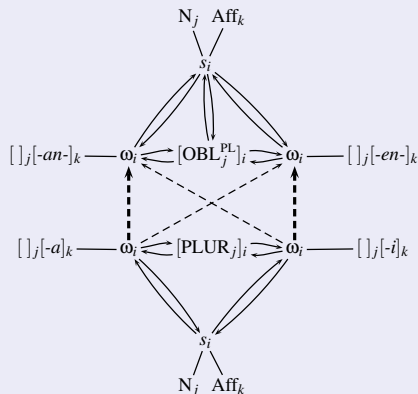
Lehetséges okok

- A nőnemű többesszámú végződések
 - ▶ hét fő viselkedik a minta szerint, négy fő ellentétesen, kilenc főnél van variáció
 - ▶ a hétből három viselkedik a minta szerint, két fő ellentétesen, két fő körülbelül egyformán

A második eset

Lehetséges okok

- A nőnemű többesszámú végződések
 - ▶ hét fő viselkedik a minta szerint, négy fő ellentétesen, kilenc főnél van variáció
 - ▶ a hétből három viselkedik a minta szerint, két fő ellentétesen, két fő körülbelül egyformán

Vázlat

- 1 Bevezetés
- 2 Gyenge pont és séma
- 3 Az első eset
- 4 A második eset
- 5 Összefoglalás**

Összefoglalás

Záró gondolatok

Záró gondolatok

- vannak olyan neurolingvisztikai kutatások (pl. Menn & Duffield 2014), amelyek a használat alapú megközelítés helytállóságát támasztják alá

Záró gondolatok

- vannak olyan neurolingvisztikai kutatások (pl. Menn & Duffield 2014), amelyek a használat alapú megközelítés helytállóságát támasztják alá
- a mikrovariáció mögött is a felszíni alakok gazdag, sok részletre kiterjedő, mégis azoknak összességében való, nem elemző észlelése lehet (Port 2007)

Záró gondolatok

- vannak olyan neurolingvisztikai kutatások (pl. Menn & Duffield 2014), amelyek a használat alapú megközelítés helytállóságát támasztják alá
- a mikrovariáció mögött is a felszíni alakok gazdag, sok részletre kiterjedő, mégis azoknak összességében való, nem elemző észlelése lehet (Port 2007)
- a variáció jól mutatja a két ellentétes irányt: egységesség és különbözőség, amelyek dinamikus folyamattá teszik a nyelvet

Köszönöm a figyelmet!